

Hadsel kommune
Et hav av muligheter

Utkast til Kommunedelplan for naturmangfold 2026-2036

Etter Plan- og bygningsloven §§ 4-1 og 11-13

Høring

Innhold

1 Innledning.....	4
2 Politisk bestilling.....	5
3 Målkonflikter, dilemmaer og samfunnsfloker.....	5
4 Overordnede føringer.....	6
5 Kommunens arbeid med naturmangfold.....	8
5.1 Arbeidet frem til i dag.....	8
5.2 Arbeid fremover – en avgrensning.....	8
5.2.1 Fokus på myra i Hadsel.....	8
5.2.2 Emner i senere planversjoner.....	9
6 Planens bruksområder.....	10
7 Overordnet bilde av kommunens naturmangfold med fokus på myr.....	11
7.1 Kilder.....	11
7.2 Myr i Hadsel – et overordnet blick.....	12
7.3 Myras egenskaper.....	12
7.4 Myrtyper i Hadsel.....	14
7.5 Fuglearter tilknyttet myrene i Vesterålen.....	16
7.6 Trær tilknyttet myrene i Vesterålen.....	16
7.7 Myr og vannmiljø.....	17
7.8 Trusler mot Hadsels myrer.....	17
8 Metoder og typologiseringer.....	18
8.1 Myrsystemer.....	18
8.2 Hva betyr funnene?.....	19
8.2.1 Utvalgte naturtyper.....	19
8.2.2 Verdisetting av et funn.....	19
8.2.3 Påvirkning og konsekvenser.....	19
9 Handlingsprogram, mål og tiltak.....	20
9.1 Politiske mål 2026-2036.....	20
9.2 Tiltak 2026-2036.....	20
10 Politisk behandling av planforslaget.....	22
11 Mottakerliste.....	23
Tillegg 1 – Verdivurdering etter MDs veileder M-1941.....	24

Navn:	<i>Kommunedelplan for naturmangfold 2026-2036</i>
Kommune:	<i>1866 Hadsel</i>
Tiltakshaver:	<i>Hadsel kommune</i>
Start kommunal saksbehandling:	<i>Mars 2025</i>
Oppstartsvedtak/ planprogram:	<i>Oppstart: jf. formannskapetets vedtak 8/5-2025 Fastsatt planprogram: jf. formannskapet vedtak 11/9-2024</i>
Planutkast, høring	<i>Jf. formannskapetets vedtak 19/3-2026 i sak 13/26</i>
Styringsgruppe:	<i>Formannskapet/ planutvalget</i>
Arbeidsgruppe:	<i>Harald Andersen, landbruksrådgiver/ viltforvalter Hans Christian Haakonsen, samfunnsplanlegger</i>
Saksbehandler:	<i>Hans Christian Haakonsen</i>
Saksnummer:	<i>25/00174</i>
Lokale grunnlagsdokumenter:	<i>Kommunal planstrategi 2024-2027 Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2032 Kommuneplanens arealdel 2014-2026 samt utkast til ny arealdel</i>
Adresse:	<i>Hadsel kommune, Rådhusgata 5, 8450 Stokmarknes epost: postmottak@hadsel.kommune.no Tlf.: 76 16 40 00</i>
Foto:	<i>Forside: Solsiden på Børøya før utbygging, foto: Hadsel kommune</i>

*Myr er tema i denne første kommunedelplan for naturmangfold. Senere vil andre aktuelle temaer bli tatt opp, og inntatt i fremtidige planer. Bilde er fra Melbumarka
Foto: Hadsel kommune*

1 Innledning

[Naturmangfold](#) handler om variasjonen i naturen – det biologiske mangfoldet (arter, økosystemer og genetisk variasjon), landskapsmangfoldet og det geologiske mangfoldet. Dette mangfoldet gir grunnlag for økosystemtjenester som mat, rent vann, friluftsmuligheter og klimaregulering, og er dermed avgjørende for både naturens og menneskenes livsgrunnlag.

Fokuset på naturmangfold er økende fordi mange arter og leveområder er truet av arealendringer, forurensning, klimaendringer og spredning av fremmede arter. Internasjonale avtaler, nasjonale lover og økt kunnskap i samfunnet gjør at hensynet til naturmangfold i dag blir tillagt større vekt i planlegging, forvaltning og politiske beslutninger.

Kommunen har en nøkkelrolle i arbeidet med å ivareta det lokale naturmangfoldet gjennom sin areal- og miljøforvaltning. I [kommuneplanens samfunnsdel 2021-2032](#) har Hadsel kommune satt som mål å føre en miljø-, klima- og arealpolitikk som sikrer både dagens og fremtidige generasjoners behov og handlingsrom. For å lykkes med dette er det avgjørende at både administrasjon og politikere har tilstrekkelig kunnskap, og at det utvikles tydelige strategier for å forebygge tap av naturmangfold. Kommunestyret har derfor, gjennom planstrategien, vedtatt å utarbeide en egen kommunedelplan for naturmangfold.

Planen skal fungere både som et kunnskapsgrunnlag og som et strategisk verktøy i kommunens arealforvaltning. Den vil danne basis for utarbeidelse av areal- og reguleringsplaner, samt for behandling av enkeltsaker etter plan- og bygningsloven. En solid kunnskapsoversikt, høyere kompetanse og tydelige mål for naturforvaltning vil bidra til enklere saksbehandling og et bedre beslutningsgrunnlag når ulike interesser skal vurderes. Samtidig vil planen gi økt forutsigbarhet for næringslivet, utbyggere og innbyggerne.

I denne første versjonen av kommunedelplan for naturmangfold skal vi ha **fokus på myr**, jf. politisk bestilling i [planprogrammet jf. kap. 10.3 bokstav c](#). Andre aktuelle tema/ emner vil bli inntatt ved senere revisjoner av planen.

Sist, og ikke minst må fremheves den vanskelige økonomiske situasjonen kommunen står i. Dette vil svekke denne planen i betydelig grad. Vi er avhengig av tilskudd utenfra for å kunne bevege oss fremover.

2 Politisk bestilling

Den politiske bestillingen kom i [planstrategien 2024-2027](#), og konkretisert i et [eget planprogram](#) der følgende mål- og delmål ble fastsatt:

Hovedmål:

Hadsel kommune skal styrke naturmangfoldet i Hadsel

Delmål:

- 1. Hadsel kommune skal bevare arealer og natur som er viktige for dyre og plantearter, vannmiljø, karbonlagring og klimatilpassing***
- 2. Hadsel kommune skal ta vare på et mangfold av landskaps- og naturtyper som ansees som spesielt verdifulle***
- 3. Hadsel kommune skal jobbe aktivt for at nært trua arter og naturtyper ikke skal utryddes***

3 Målkonflikter, dilemmaer og samfunnsfloker

En ny kommunedelplan for naturmangfold vil bringe oss inn i noen dilemmaer hvor det er mer eller mindre åpenbare målkonflikter. En del av disse henger sammen med problemer som er svært komplekse og vanskelige å overskue, også kalt samfunnsfloker. Her er noen eksempler på noen dilemmaer som vil gjelde for dette området:

- *Bruk vs. vern*
- *Utslipp vs. begrensning av utslipp*
- *Statlig vs. regional vs. lokal styring*
- *Det overordnede perspektivet vs. ønsker om å være mer konkret*
- *Ønsker og behov vs. det vi faktisk har råd til*
- *Teori vs. praksis*

4 Overordnede føringer

Aktuelle lover som i varierende grad influerer på naturmangfoldforvaltning:

[Naturmangfoldloven](#)

[Kulturminneloven](#)

[Klimaloven](#)

[Opplæringsloven](#)

[Friluftsløvsloven](#)

[Barnehageloven](#)

[Viltloven](#)

[Plan- og bygningsloven](#)

[Lakse- og innlandsfiskloven](#)

[Sameloven](#) og [Reindriftsloven](#)

[Miljøinformasjonsloven](#)

[Forskrift om rammer for vannforvaltningen](#)

[Motorferdselloven](#)

[Statlige planretningslinjer for arealbruk og](#)

[Skogbruksloven](#)

[mobilitet](#)

[Jordloven](#)

[Forskrift om utvalgte naturtyper](#)

[Folkehelseloven](#)

[Statlige planretningslinjer for klima og](#)

[Forurensningsloven](#)

[energi](#)

[Vass- og avløpsanleggslova](#)

Nasjonale føringer:

- [FNs bærekraftsmål](#)
- [Nasjonale forventninger til regional- og kommunal planlegging 2023-2027](#)
- [Meld. St. 35 \(2023-2024\) Bærekraftig bruk og bevaring av natur - Norsk handlingsplan for naturmangfold](#)
- [Meld. St. 13 \(2020-2021\) Klimaplan for 2021-2030](#)
- [Naturavtalen](#)
- [Nasjonale klima- og miljømål](#)

I tillegg må anføres Artsdatabankens [økologiske grunnkart](#) og Miljødirektoratets [Naturbase](#) som kilde til informasjon. Også annen informasjon er aktuell.

Regionale føringer:

- Nordland fylkeskommune - [Regional planstrategi 2024-2028](#)
- Nordland fylkeskommune - [Regional plan for arealforvaltning \(under arbeid pr. d/d\)](#)
- Nordland fylkeskommune - [Fylkesplan for Nordland 2013-2025](#)
- Nordland fylkeskommune - [Regional plan for vannforvaltning i Nordland og Jan Mayen vannregion](#)

- Nordland fylkeskommune - [Strategi for reiseliv og opplevelser i Nordland 2023-2027](#)

Føringer i kommuneplanens samfunnsdel:

Følgende føringer er gitt i [kommuneplanens samfunnsdel 2021-2032](#):

I kapittel 5.7 om *Overordnede arealpolitiske føringer*, jf. underkapittelet *Natur og biologisk mangfold* står følgende (sitat):

- a) Kommunen skal sikre og ta vare på, i størst mulig grad, både store og små naturområder – vernet som ikke-vernet.*
- b) Kommunen skal ta vare på tettstedsnære naturområder/friområder, noe som er viktig for både bolyst, rekreasjon, turgåing/friluftsliv, læring og som oppleves som et stort gode for innbyggerne og hytteeiere. Barn- og unge prioriteres.*
- c) Vi skal opprettholde kulturlandskapet og det biologiske mangfoldet dette gir gjennom tradisjonell bruk av arealene.*
- d) Der det er viktige åpne naturområder som trues av gjengroing skal naturkvalitetene opprettholdes og tas vare på gjennom ulike former for skjøtsel.*
- e) Vi skal sikre viktige leveområder for plante- og dyrearter, og innarbeide disse i kommuneplanens arealdel gjennom hensynssoner med retningslinjer.*
- f) Vi skal ta vare på biologisk mangfold knyttet til bekkekløfter og elver, og hvor miljøverdiene er store.*
- g) Grunneiere, organisasjoner, og andre kan ha ønsker om ulike tekniske inngrep i randsonene til verneområdene. Det er derfor viktig å kanalisere og styre de ulike tiltakene slik at man tar hensyn til naturkvalitetene, og samtidig ivaretar de ulike brukergruppene ved at man i noen grad legger til rette for flerbruk av naturområdene hvor dette er forsvarlig.*

5 Kommunens arbeid med naturmangfold

5.1 Arbeidet frem til i dag

Hadsel kommune har i dag ingen dedikert stilling som arbeider spesielt med naturmangfold. Oppfølgingen av området er fordelt på flere avdelinger, noe som gjør at arbeidet fremstår fragmentert og uten en samlet retning. Følgende avdelinger befatter seg i mer eller mindre grad og på forskjellig vis:

- *Plan- og utviklingsavdelingen* som er organisert under kommunedirektøren
- *Forvaltningsavdelingen* som er organisert under teknisk etat
- *Kommunalteknisk avdeling* som er organisert under teknisk etat
- *Skolene og barnehagene* som er organisert under sektor oppvekst

5.2 Arbeid fremover – en avgrensning

Jf. [planprogrammets kap. 7.1](#) *Oppgaver i den første planversjonen* (sitat): «Å ivareta naturmangfoldet er i utgangspunktet en stor oppgave der det er mange meninger- og interesser ute og går. Det er lett å gape over for mye slik at ting stopper opp. Planoppgaven kan også strande på manglende økonomi. Vi må ta sikte på å lande planoppgaven i form av en vedtatt plan». Underforstått ligger det her en forventning om at planen senere kan utvikles.

5.2.1 Fokus på myra i Hadsel

I denne første planutgaven er fokuset innrettet i forhold til myr og biologisk mangfold nær tettstedene Stokmarknes, Melbu og Sandnes, jf. [planprogrammets kap. 10.3 bokstav c](#). Ved senere revisjoner av planen kan vi ta andre aktuelle emner.

Det er store myrarealer i Hadsel: 5,3 % av kommunen er myr som tilsvarer 29 753 daa. Skulle vi eksempelvis bygd hus på alt dette ville vi fått plass til ca. 37 000 boliger (ca. 0,8 daa pr. bolig). Myr og natur nær tettstedene er mest truet i forhold til menneskelige inngrep.

Baktepper:

Sentralt står kap. 3.10 i [Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet](#) jf. kap. *Klima, naturmangfold og friluftsliv* (sitat):

Det skal tas hensyn til viktige arealer for friluftsliv og naturmangfold, samt karbonrike arealer, slik at disse arealenes kvalitet og evne til økosystemtjenester, karbonlagring og klimatilpasning opprettholdes. Muligheten for å bygge innenfor eller i tilknytning til eksisterende byggeområde skal kartlegges og utnyttes før det vurderes å ta i bruk områder avsatt til landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift (LNFR-områder) og grøntområder til utbyggingsformål. Planlegging skal bidra til å nå målet om å redusere nedbygging av særlig viktige naturarealer.

Retningslinjene er rettsregler fordi de har status som forskrifter. Det må også legges til at staten pr. september 2025 arbeider med å [innføre et forbud mot nedbygging av myr](#). Forbudet vil nedfelles i plan- og bygningsloven.

Jf. [planprogrammets kap. 10.3 bokstav c](#) om at vi skal *kartlegge*. Resultatet av den lokale kartleggingen er å skaffe kunnskapsgrunnlag nok for å fastslå bl.a. om et areal kan utbygges eller ei, jf. de statlige planretningslinjene for arealbruk og mobilitet.

5.2.2 Emner i senere planversjoner

Følgende tema anses som aktuelle ved senere planversjoner, jf. [planprogrammets kap. 7.1 nr. 2](#). Uprioritert rekkefølge:

- **Viktige områder for dyreliv og planter**
- **Barskogspredning** som medfører negative utslag for naturmangfoldet, beitearealer, friluftsliv osv.
- **Elver og innsjøer**, dvs. elver, innsjøer, bekker, dammer, grunnvann og brakkvann.
- **Kulturlandskap og åpent lavland** dvs. dyrkede områder (åker), semi-naturlig mark og andre naturtyper i naturlig åpne områder under skoggrensen.
- **Hav- og kyst**
- **Geologiske kvaliteter**
- **Fjellområdene**
- **Natur i byer og tettsteder**
- **Urfolk sin kunnskap om knyttet til naturmangfold.**

Listen trenger ikke å være utfyllende. Prioritering mellom temaene bør skje alt etter hva som haster mest for å bevare viktig naturmangfold. Valgte emner må fremgå ved neste varsel om planoppstart.

6 Planens bruksområder

Innholdet i en kommunedelplan for naturmangfold må tilpasses tiltenkte bruksområder for planen. Dersom en plan kun er tiltenkt byggesaksbehandlere kan et begrenset plandokument med et kart over- og regler for de viktigste naturområdene i kommunen være tilstrekkelig. Dersom en plan bare skal være et kunnskapsregister for naturinteresserte vil det være nok med f.eks. en kartlegging. Men i de fleste tilfeller vil målet med en slik kommunedelplan være bredere enn dette, f.eks. å gi forvaltningsregler bl.a. i kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner, å legge til rette for formidling av naturkunnskap til kommunens innbyggere og besøkende.

Vårt ønske er at en kommunedelplan for naturmangfold skal settes i en større kontekst. Den skal også kunne gi merverdi for andre områder.

Kommunedelplan for naturmangfold i Hadsel vil derfor ha følgende bruksområder:

- *Plan, byggesaks- og landbruksforvaltning*
- *Natur- og miljøforvaltning i forhold til naturmiljø, arter, klimaendringer, folkehelse/friluftsliv og landbruk/ fiskeri.*
- *Formidling, herunder benyttet i*
 - *Reiselivs- og turmålsutvikling.*
 - *Undervisning ved barnehager og skoler*
 - *Identitetsbygging*
- *Grunnlagsdokument for ulike søknader om tilskudd*

7 Overordnet bilde av kommunens naturmangfold med fokus på myr

7.1 Kilder

Det finnes en rekke kilder som til sammen kan gi oss et visst overordnet bilde av naturmangfoldet i Hadsel, men vi har svært lite i Hadsel som går på myr hvis vi ser bort fra [NIJOs-kartleggingen fra 1999](#). Kommunen har heller ikke utarbeidet et eget [naturregnskap](#), jf. MDs veileder. Men det finnes data hos SSB, NIBIO og Nodlandsatlas.no som kan hjelpe oss et stykke på vei.

Sentrale databaser:

- [SSB natur og miljø](#)
- [MDs naturbase](#)
- [NIBIO Kilden](#)
- [Artsdatabanken](#)
- [Vann-nett](#)
- [NiN-kart](#)
- [MDs kart over utvalgte naturtyper](#)
- [MDs kartkatalog](#)
- [Nordlandsatlas](#) driftet av Statsforvalteren og Nordland fylkeskommune
- [Fiskeridirektoratet, akvakulturregisteret](#)

Lokale kartlegginger innenfor ulike områder utført av eksterne aktører:

- [NIJOS rapport 3/99: Vegetasjon og beite i Hadsel kommune](#)
- [Ecofact rapport 173: Naturtypekartlegging i Vesterålen](#)
- [Ecofact rapport 387: Undersøkelse av naturmangfold i forbindelse med utplanting av lutzgran, to områder i Hadsel og Sortland kommuner](#)
- [NINA rapport 1231: Kartlegging av kortdistansespredning av fremmede bartrær](#)
- [HRP AS: Naturfarekartlegging, Hadsel kommune](#)
- [NINA rapport 2072: Detaljregulering av Børøya nord, konsekvensutredning for deltema naturmangfold](#)
- [NINA rapport 1900: Stokmarknes miljøhavn, ny vurdering av effekter på fugl ved planlagt utfylling](#)

- [NINA rapport 772: Børøya industriområde, konsekvensutredning for naturmiljø](#)
- [HRP AS: Konsekvensutredning av naturmangfold for områderegulering MB59 Gulstadøya bo- og næringsområde](#)
- [Norsk landbruksrådgiving: Rapport om biologisk mangfold, BØ34 boligområde på Børøya sørøst](#)
- [Asplan Viak AS: Oljevern- og miljøseier Fiskebøl. Naturmangfold](#)
- [Multiconsult AS: Notat, prognose om klimagass fra arealendringer - detaljregulering Børøya nord](#)
- [Sállir natur AS: Kartlegging av myr og biologisk mangfold på Søndre](#)

Veiledere:

- [MD: Kommuneveilederen - veiledning i miljøregelverket og miljøhensyn i plan for saksbehandlere i kommunen.](#)
- [MD: Veileder - Forvalte prioriterte arter](#)
- [MD: Veileder M-1941 Konsekvensutredning av klima og miljø](#)

Lokale ressurser:

I tillegg tilkommer informasjon fra lokale bøker, artikler og innspill fra interesseorganisasjoner og innbyggere.

7.2 Myr i Hadsel – et overordnet blikk

I flg. [NIBIO](#) er 4,9 % av Hadsel sine arealer åpen myr, som tilsvarer 27 626 daa. 0,4 % er uklassifisert myr, som tilsvarer 2 127 daa. Samlet har vi da 5,3 % myr i Hadsel som tilsvarer 29 753 daa. Skulle vi eksempelvis bygd hus på alt dette ville vi fått plass til ca. 37 000 boliger (ca. 0,8 daa pr. bolig). Vi har med andre ord enorme myrarealer.

7.3 Myras egenskaper

Myrers egenskaper inkluderer deres rolle som [karbonlager](#), deres evne til å dempe flom og regulere vannstrømmer ved å fungere som store "svamper", samt deres viktige rolle som et levested for biologisk mangfold med unike planter og dyr. [Torvmoser](#) er nøkkelen til mange av disse egenskapene, da de kan absorbere store mengder vann og bidra til opphopning av karbon over tid.

Klimaregulering og vannhusholdning

- *Karbonlagre:*
Myrene lagrer enorme mengder karbon i form av torv. Når myrer blir drenert og tørker ut, frigjøres dette karbonet til atmosfæren som klimagasser, noe som bidrar til global oppvarming.
- *Flomdemping og vannregulering:*
Myrene fungerer som naturlige svamper, der de suger opp og holder på store mengder vann. Dette bremser avrenningen fra et område, demper flomtopper, og fungerer som et vannreservoar i tørre perioder.
- *Vannrensing:*
Myrene bidrar også til å rense vannet som passerer gjennom dem, ved å fungere som et naturlig filtreringssystem.

Biologisk mangfold:

- *Leveområder for arter:*
Myrene er viktige levesteder for et bredt spekter av insekter, amfibier, fugler og planter.
- *Rasteplasser for fugler:*
Mange fuglearter bruker myrene som rasteplasser på trekk, og finner mat der.
- *Unik vegetasjon:*
Spesielle planter, som torvmoser, er avgjørende for myrens funksjon. Disse plantene har hule celler som kan holde på store mengder vann.

Andre viktige egenskaper:

- *Historisk arkiv:*
Den langsomme nedbrytningsprosessen i myra gjør at den lagrer informasjon om fortiden og fungerer som et historisk arkiv.
- *Kulturell betydning:*
Myrene har også kulturell betydning, for eksempel knyttet til bærplukking som molte, og i enkelte tradisjoner som samisk reindrift.

7.4 Myrtyper i Hadsel

Kilde: [NIJOS rapport 3/99: Vegetasjon og beite i Hadsel kommune](#)

Rismyr:

Økologi: [Rismyr](#) kjennetegnes med en artsfattig og nøysom vegetasjon som er tilpasset de begrensede næringsstoffene som tilføres gjennom nedbør. Overflaten er gjerne ujevn og preget av tuer. Rismyrer opptrer vanligvis i flatt eller svakt skrånende terreng og har et tykt torvlag, mens de som ligger over skoggrensen ofte har et tynnere lag med torv

Arter: Vegetasjonen er relativt ensartet og artsfattig, dominert av nøysomme arter som [røsslyng](#), [kreklings](#), [dvergbjørk](#), [molte](#), [bjønnskjegg](#) og ulike torvullarter. Botnsjiktet består hovedsakelig av et tett dekke av torvmoser. I området er torvull-dominerte utforminger mest utbredt, ofte med stort innslag av bjønnskjegg, mens lyngarter forekommer i mindre grad. På tuer og tørre partier finnes [heigråmose](#) samt lavarter som lys- og grå [reinlav](#). Der torvlaget er grunt, opptrer også jordvassindikatorer som [flaskestarr](#), [gråstarr](#), [duskull](#) og [bukkeblad](#).

Forekomster: Rismyr er vanligste myrtypen i Hadsel og dekker det meste av de store myrrealene på Skagen, i Breivikdalen og på Hadselsand.

Bjønnskjeggmyr:

Økologi: [Bjønnskjeggmyr](#) er en artsfattig myrtype som kjennetegnes av sterk dominans av [bjønnskjegg](#). Den forekommer hovedsakelig på flate myrrealer med lite vannsirkulasjon.

Arter: Bjønnskjegg er den klart dominerende arten, men enkelte arter fra både gress- og rismyr kan forekomme spredt.

Forekomst: Myrtypen finnes spredt på østsiden av Hadseløya.

Gressmyr:

Økologi: [Gressmyr](#) er jordvassmyrer dominert av storr- og gressarter. vegetasjonsdekket påvirkes av vannstand, vannstrømmens hastighet (som bestemmer oksygeninnholdet) og mengden næringsalter i vannet.

Arter: Ut fra forekomsten av mer eller mindre næringskrevende planter deles gressmyrer inn etter næringstilstanden i jorda.

Fattige utforminger: (fattigmyr og mellommyr) domineres av [flaskestarr](#) og/eller duskull. [Trådstarr](#) og [bjønnskjegg](#) er vanlige og kan stedvis dominere. [Dystarr](#) og [frynsestarr](#) forekommer på våte partier.

Urteinnslaget er lite, men typiske arter er [bukkeblad](#), [myrhatt](#), [myrfiol](#), [tettegress](#) og [tepperot](#). Vierarter kan opptre særlig i fjellområdene.

Botnsjiktet består hovedsakelig av torvmoser.

Rike utforminger: er sjeldne i Hadsel, men mindre arealer finnes. Disse opptrer gjerne som grunne myrer i kontakt med næringsrike havavsetninger eller som bremmer langs øvre kant av bakkemyrer der næringsrikt vann drenerer ut. Feltsjiktet domineres av de samme artene som i fattigere utforminger, men med innslag av mer næringskrevende arter som [kornstarr](#), [gulstarr](#), [mjødur](#), [sløke](#), [fjelltistel](#), [jåblom](#) og [fjellfrøstjerne](#). Botnsjiktet har kravfulle brunmoser i tillegg til torvmoser.

Forekomst: Gressmyrer forekommer spredt i hele Hadsel, men dekker et betydelig mindre areal enn rismyrene.

Bløtmyr:

Økologi: [Bløtmyr](#) er en samlebetegnelse for dype myrer med svært dårlig bæreevne. Felles for alle utforminger er en myk, ustabil myrmatte eller naken, gjørmeaktig torv. Slike områder er som regel ufremkommelige og tåler lite ferdsel.

Arter: Vegetasjonen er artsfattig og består hovedsakelig av noen få halvgras og urter. På de minst fuktige partiene danner torvmoser tette matter. Vanlige arter er [bukkeblad](#), [myrhatt](#), [dystarr](#), [frynsestarr](#), [flaskestarr](#) og [duskull](#).

Forekomst: Myrtypen dekker kun mindre arealer i Hadsel. Den er registrert blant annet på de store myrområdene ved Grunnfjør på Austvågøya og ved Grytting på Langøya.

Storr- og takrørsump:

Økologi: [Storr- og takrørsump](#) finnes langs bredder av innsjøer, tjern og elver, samt i høgstarr-dominerte, permanent våte myrer. Vegetasjonen står som regel i vann store deler av vekstsesongen, noe som gir et ustabil miljø med lite utviklet bunnsjikt.

Arter: Feltsjiktet domineres av store starr-arter som [flaskestarr](#), [nordlandsstarr](#) og [trådstarr](#). Reine [elvesnelle](#)-sumper hører også til denne typen. Blant urter kan en finne arter som [bukkeblad](#) og ulike nøkkerosearter. Vegetasjonen er artsfattig, men likevel produktiv, og den spiller en viktig rolle som leveområde for våtmarks faunaen.

Forekomst: Forekomsten er begrenset til små arealer i Hadsel. Et eksempel finnes ved Dalvatnet sør for Ingelsfjordneset, hvor det er registrert en typisk sonering med [flaskestarr](#) nærmest land og [elvesnelle](#) på dypere vann.

7.5 Fuglearter tilknyttet myrene i Vesterålen

På myrene i Vesterålen kan man ofte observere flere karakteristiske fuglearter knyttet til våtmark og myrlandskap. Blant de vanligste er [enkeltbekkasin](#), [heilo](#), [storspove](#) og [rødstilk](#), som alle trives i åpne og fuktige områder med rikelig tilgang på næring. I tillegg kan man finne arter som [traner](#), [vipe](#) og [brushane](#), spesielt i større og mer næringsrike myrområder. Disse fuglene bruker myrene både som hekkeområder og som rasteplasser under trekk, og de er viktige indikatorer på myrenes økologiske tilstand.

Andre arter som kan forekomme er [lappspurv](#), [sivsanger](#) og [myrsnipe](#), særlig i perioder med høy vannstand eller når myrene er uforstyrret av menneskelig aktivitet. Fuglelivet på myrene bidrar til det biologiske mangfoldet og gir gode muligheter for fugletitting og naturopplevelser, spesielt om våren og sommeren når mange arter hekker.

7.6 Trær tilknyttet myrene i Vesterålen

I og ved myrene i Vesterålen finnes det generelt få tresorter, da de våteste og mest ustabile myrområdene ikke gir gode vekstvilkår for trær. Likevel kan man enkelte steder finne spredte forekomster av [bjørk](#), spesielt langs myrkanter eller på litt tørrere partier der jordsmonnet er mer stabilt. Enkelte områder med [storr- og takrørsump](#) langs innsjøer eller elver kan også ha små grupper med [selje](#) eller [vier](#), som trives på fuktige steder. [Gran](#) og [furu](#) er sjelden naturlig forekommende på myr, men kan dukke opp der det har vært skogplanting eller grøfting for å gjøre området mer egnet for skogbruk. Treslagene opptrer altså

mest i randsonene og på mer fast grunn, mens selve myrflatene forblir åpne og treløse.

7.7 Myr og vannmiljø

Myrer spiller en avgjørende rolle for å håndtere overvann og regulere vannbalansen i naturen. De fungerer som naturlige svamper som absorberer og lagrer store mengder vann under perioder med kraftig nedbør, og slipper dette gradvis ut igjen over tid. Dette bidrar til å redusere risikoen for flom og gir jevnere vannføring i bekker og elver, spesielt etter regnskyll eller snøsmelting. I tillegg til å dempe flomtopper, bidrar myrene til å rense vann ved å filtrere ut forurensninger og overskudd av næringsstoffer før vannet renner videre. Dette er særlig viktig i områder med mye nedbør, der myrens evne til å holde tilbake og sakte slippe ut vann gir et mer stabilt lokalt vannmiljø og beskytter både naturen, mennesker og fysiske tiltak mot negative konsekvenser av overvann.

7.8 Trusler mot Hadsels myrer

De største truslene mot myra er arealendringer fra grøfting, oppdyrking til jordbruk, skogplanting, og nedbygging til infrastruktur, boliger, næringsbygg og fritidsboliger. Andre trusler inkluderer klimaendringer som kan endre hydrologiske forhold, forurensning, og uttak av torv til brensel og hagebruk. Disse truslene fører til tap av livsviktige økosystemtjenester som karbonlagring og flomdemping, samt tap av naturmangfold.

Arealendringer

- Grøfting og oppdyrking: Drenering og grøfting for å gjøre myrområder egnet til jordbruk eller skogplanting er en sentral årsak til myrtap.
- Nedbygging: Bygging av veier, boliger, næringsbygg, fritidsboliger og annen infrastruktur fører direkte til tap av myrarealer.
- Uttak av torv: Torvuttak til brensel og i hagebruk er en direkte trussel mot myra. Torvuttak i Hadsel er svært beskjedent.

Klimaendringer

- Endret hydrologi: Klimaendringer kan påvirke nedbørsmønstre og grunnvannsnivåer, noe som er kritisk for myrenes funksjon og overlevelse.

Andre trusler

- Forurensning: Kjemikalier og gjødsel fra jordbruk kan påvirke den sensitive balansen i myrøkosystemer.
- Tap av karbonlager: Når myr ødelegges, frigjøres store mengder lagret karbon, som bidrar til klimagassutslipp.

Konsekvenser

- Tap av naturmangfold:
Myrene er leveområder for mange spesielle og sårbare arter, og tap av disse områdene kan føre til utryddelse av arter.
- Reduserte økosystemtjenester:
Ødelagte myrer bidrar mindre til karbonlagring, vannrensing og flomdemping, som alle er viktige funksjoner myra utfører for oss.

8 Metoder og typologiseringer

Det er sentralt at vi standardiserer- og graderer våre funn, slik at disse er kompatible med gjengs begrepsbruk og nasjonale føringer. Kort oppsummert kan vi si at fremgangsmåten vår er følgende:

Hva har vi? – hva betyr det? – hva skal vi gjøre med det?

I den sammenheng helt sentralt at vi benytter fagfolk bl.a. for å få en sikker identifikasjon.

8.1 Myrsystemer

Når vi skal beskrive hva vi har i Hadsel benyttes Artsdatabankens [«Natur i Norge» \(NiN\)-system](#) for å avdekke ulike grunntyper. I NiN finnes følgende typer:

V1: Åpen jordvannsmyr	V2: Myr- og sumpskogsmark	V3: Nedbørsmyr	V4: Kaldkilde
V5: Varm kilde	V6: Våtsnøleie og snøleiekilde	V7: Arktisk permafrost-våtmark	V8: Strandsumpskogsmark
V9: Semi-naturlig myr	V10: Semi-naturlig våteng	V11: Torvtak	V12: Grøftet åpen torvmark
V13: Ny våtmark			

Noen av disse er mer eller mindre uaktuelle for Hadsel. Grunntypene videreklassifiseres gjerne ytterligere innenfor metodikken.

8.2 Hva betyr funnene?

Har vi funnet sjeldne myrtyper, eller er «vanlige»? Er de truet eller ikke? Svarene danner grunnlaget for at vi senere kan gjøre noe, f.eks. å avsette typene til *Naturområde* i kommuneplanens arealdel for å verne dem. Det er da viktig å sette funnene inn i et nasjonalt klassifiseringssystem.

8.2.1 Utvalgte naturtyper

Vi benytter begrepet [Utvalgte naturtyper](#). Dette er naturtyper som enten er truet i Norge, er viktig for en eller flere prioriterte arter, er truet internasjonalt, eller har en vesentlig andel av sin naturlige utbredelse i Norge. Det vises til [Naturmangfoldloven § 52](#) samt [Forskrift om utvalgte naturtyper etter Naturmangfoldloven](#).

8.2.2 Verdisetting av et funn

Jf. [MDs veileder M-1941 Konsekvensutredning for naturmangfold](#), jf. *vedrisettingstabell* blir verdivurderingen klarere. Jf. tillegg 1.

8.2.3 Påvirkning og konsekvenser

Påvirkning og konsekvenser ved å sette i gang tiltak må først og fremst vurderes konkret i den enkelte reguleringsplan eller tiltak. **Kommunedelplanen tar først og fremst sikte på å avdekke viktige myrverdier, slik at man senere har data ved behov. Som f.eks. når det foreligger konkrete utbyggingsønsker.** Noen av dataene kan resultere at man setter inn et funn som *Naturområde* i kommuneplanens arealdel. Dette innebærer bl.a. byggeforbud.

9 Handlingsprogram, mål og tiltak

9.1 Politiske mål 2026-2036

Hovedmål:

Hadsel kommune skal styrke naturmangfoldet i Hadsel

Delmål:

- 1. Hadsel kommune skal bevare arealer og natur som er viktige for dyre og plantearter, vannmiljø, karbonlagring og klimatilpassing***
- 2. Hadsel kommune skal ta vare på et mangfold av landskaps- og naturtyper som ansees som spesielt verdifulle***
- 3. Hadsel kommune skal jobbe aktivt for at nært trua arter og naturtyper ikke skal utryddes***

9.2 Tiltak 2026-2036

Tiltak nevnt under som forutsetter kommunal finansiering for gjennomføring skal synliggjøres i styringsdokument/ økonomiplan. Hvor mange tiltak som kan gjennomføres er avhengig av til enhver tid tildelte budsjetttramme fra kommunestyret og evt. ekstern finansiering.

I denne første planversjonen er tiltakene relatert i stor grad til forvaltning av myr, jf. [planprogrammets kap. 7.1 nr. 1](#).

Delmål 1:

Hadsel kommune skal kartlegge arealer og natur som er viktige for dyre og plantearter, vannmiljø, karbonlagring og klimatilpassing

Nr.:	Tiltak	Kommentarer:
1	<i>Kartlegge viktige myrer i nærheten av tettsteder med befolkningsvekst</i>	Kartleggingen skal ikke ta hensyn til om et område er regulert på forhånd til andre formål. Den skal forøvrig utføres av faglig kvalifisert personell, og forholde seg til metoder i MDs instruks om utvalgte naturtyper .

2	<i>Kartlegge øvrige myrer som antas å ha en stor verdi</i>	Først og fremst store myrsystemer. Kartlegging utføres av faglig kvalifisert personell, og forholde seg begrepsmessig til MDs instruks om utvalgte naturtyper.
3	<i>Bevare viktige myrer i kommuneplanens arealdel</i>	Viktige myrer angis som <i>Naturområder</i> (SOSI 3020) med tilhørende bestemmelser.
4	<i>Utarbeide et Naturregnskap for Hadsel</i>	Jf. MDs veileder fort utarbeidelse av kommunalt naturregnskap

Delmål 2:

Hadsel kommune skal ta vare på et mangfold av landskaps- og naturtyper som ansees som spesielt verdifulle

Nr.:	Tiltak	Kommentarer:
1	<i>Vern av viktige naturareal gjennom kommuneplanens arealdel</i>	Viktige areal angis i kommuneplanens arealdel som <i>Naturområder</i> (SOSI 3020). Disse skal verifiseres av fagpersonell.
2	<i>Hindre stispredning, og stier spesielt i myrer.</i>	Unngå å sette varige spor i naturen. Samarbeid med frivillige om f.eks. klopplegging og stimerking.
3	<i>Begrense motorferdsel på barmark og i myrer</i>	Streng forvaltning av motorferdselsloven. Jf. også MDs artikkel « Bekymra for skadar frå ATV og annan motorferdsel på barmark ».
4	<i>Bekjempelse av fremmede arter</i>	Hage- og granspredning skal bekjempes. Førstnevnte med hjemmel i Forskrift om fremmede organismer § 18 . Sistnevnte med hjemmel i Forskrift om bærekraftig skogbruk, jf. § 5 nest siste avsnitt . slik at opprinnelige arter ikke fordrives og myrer svekkes eller ødelegges.

Delmål 3:

Hadsel kommune skal jobbe aktivt for at nært trua arter og naturtyper ikke skal utryddes

Nr.:	Tiltak	Kommentarer:
1	<i>Tydeligere forvaltning av prioriterte arter</i>	Jf. MDs veileder Forvalte prioriterte arter

10 Politisk behandling av planforslaget

Høringsvedtak, plan:

Jf. Formannskapetets [vedtak 19/3-2026 i sak 13/26](#) (sitat):

Hadsel formannskap slutter seg til vedlagte utkast til kommunedelplan for naturmangfold 2026-2036 og legger dette ut på høring i 6 uker. Høringsperioden regnes fra kunngjøringsdato i lokalavis. Hjemmel for vedtaket er plan- og bygningsloven 2008 (pbl) § 11-14.

11 Mottakerliste

Adresselisten er basert på flere kilder. Dersom her er feil eller mangler i lista ønsker vi at publikum melder ifra.

Statlige, regionale og lokale myndigheter:

HADSEL KOMMUNE, Brann- og redning
HADSEL KOMMUNE, Eldrerådet
HADSEL KOMMUNE, Kommunens ansvarlige for å ivareta barn og unges interesser
HADSEL KOMMUNE, Kommuneoverlegen
HADSEL KOMMUNE, Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne
HADSEL KOMMUNE, Ungdomsrådet
NORDLAND FYLKESKOMMUNE
SAMEDIGGI/ SAMETINGET
STATSFORVALTEREN I NORDLAND
NVE REGION NORD

Organisasjoner og firma:

STRANDLANDET OG RAFTSUNDET LOKALUTVALG
INNLANDET LOKALUTVALG
LANGØYA LOKALUTVALG
MELBU OG OMEGN LOKALUTVALG
VESTERÅLEN TURLAG
FJORDFOLK UNDER MØYSALEN
HADSEL BONDELAG
HADSEL SAU & GEIT
KANSTADFJORD OG VESTRE HINNØY REINBEITEDISTRIKT
STOKMARKNES ORIENTERINGSLAG
HADSEL JEGER- OG FISKEFORENING
NATURVERNFORBUNDET I VESTERÅLEN
ALLSKOG SA
VESTERÅLEN & OMEGN VILTSAULAG
VESTERÅLEN BONDE- OG SMÅBRUKARLAG
VESTERÅLEN OG OMEGN SAMEFORENING
BIRDLIFE VESTERÅLEN
ARKTISK KOMPETANSESENTER FOR SAU
STRANDLANDET OG RAFTSSUNDET LOKALUTVALG

Tillegg 1 – Verdivurdering etter MDs veileder M-1941

Verdikriterier	Uten betydning for KU	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Vern og områder med båndlegging					Verdensarv
					Områder vernet etter naturmangfoldloven
					Foreslåtte verneområder
					Utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven § 52
Naturtyper kartlagt etter Miljødirektoratets instruks		<p>Naturtyper med sentral økosystem-funksjon med svært lav lokalitetskvalitet</p> <p>Nær truede naturtyper (NT) med svært lav lokalitetskvalitet</p>	<p>Kritisk truede (CR) med svært lav lokalitet-kvalitet</p> <p>Sterkt truede (EN) med svært lav lokalitetskvalitet</p> <p>Sårbare naturtyper (VU) med svært lav lokalitetskvalitet</p>	<p>Kritisk truede (CR) med lav lokalitets-kvalitet</p> <p>Sterkt truede (EN) med lav eller moderat lokalitetskvalitet</p> <p>Sårbare naturtyper (VU) med lav, moderat eller høy</p>	<p>Kritisk truede (CR) med moderat, høy eller svært høy lokalitetskvalitet</p> <p>Sterkt truede (EN) med høy eller svært høy lokalitetskvalitet</p> <p>Sårbare naturtyper (VU) med svært høy lokalitetskvalitet</p>

		Spesielt dårlig kartlagte naturtyper med svært lav lokalitets-kvalitet	Naturtyper med sentral økosystem-funksjon med lav lokalitets-kvalitet Nær truede naturtyper (NT) med lav og moderat lokalitetskvalitet	lokalitetskvalitet Naturtyper med sentral økosystem-funksjon med moderat og høy lokalitetskvalitet Nær truede naturtyper (NT) med høy og svært høy lokalitetskvalitet	Naturtyper med sentral økosystemfunksjon med svært høy lokalitetskvalitet
			Spesielt dårlig kartlagte naturtyper med lav og moderat lokalitetskvalitet	Spesielt dårlig kartlagte naturtyper med høy og svært høy lokalitetskvalitet	
Naturtyper etter HB13 og HB19		C-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB13	Nær truede naturtyper (NT) med B- og C-kvalitet	Kritisk truede (CR) naturtyper med C-kvalitet	Sterkt (EN) og kritisk truede (CR) naturtyper med A- og B-kvalitet
		C-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB19	B-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB13 B-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB19 som ikke er av vesentlig regional verdi (konkret vurdering	Sterkt truede (EN) naturtyper med C-kvalitet Sårbare naturtyper (VU) med B- og C-kvalitet A-lokaliteter av naturtyper kartlagt	Sårbare naturtyper (VU) med A-kvalitet

			nødvendig)	etter DN-HB13, inkl.	
				nær truede naturtyper (NT) A og B-lokaliteter for naturtyper kartlagt etter DN-HB19, inkludert A-lokalitet av nær truede naturtyper (NT)	

<p>Arter og økologiske funksjonsområder</p>		<p>Alminnelige og vidt utbrede arter og deres funksjonsområder</p> <p>Anadrom fisk: Vassdrag med sporadisk forekomst av anadrom fisk (ikke stedegen bestand)</p> <p>Innlandsfisk: Små bestander uten spesielle verdier</p> <p>Naturlig lite egnede forhold i innsjø/elv for fisk</p>	<p>Nær trua (NT) arter og deres funksjonsområde</p> <p>Fastsatte bygdenære områder som grenser til viktige funksjonsområder for villrein</p> <p>Anadrom fisk: Laks/sjørørret: Vassdrag med små bestander</p> <p>Sjørørre: Mindre bestand</p> <p>Middels potensial for smoltproduksjon</p> <p>Innlandsfisk: Vassdrag med fiskebestander av regional/ lokal verdi</p>	<p>Sårbare (VU) arter og deres funksjonsområde</p> <p>Spesielt hensynskrevende arter og deres funksjonsområde</p> <p>Fastsatte randområder til de nasjonale villreinområdene</p> <p>Viktige funksjonsområder for villrein i de 14 øvrige villreinområdene (ikke nasjonale)</p> <p>Anadrom fisk: Laks/sjørørret: vassdrag med middels store bestander</p> <p>Sjørørre: Livskraftig bestand</p> <p>Godt potensial for smoltproduksjon</p>	<p>Fredede arter og deres funksjonsområde</p> <p>Prioriterte arter og deres funksjonsområde (eventuelt forskriftsfestet funksjonsområde)</p> <p>Sterkt truet (EN) og kritisk truet (CR) arter og deres funksjonsområde</p> <p>Nasjonale villreinområder</p> <p>Lokaliteter med relikvt laks</p> <p>Anadrom fisk: Nasjonale laksevassdrag</p> <p>Andre spesielt verdifulle laksevassdrag (f.eks. storvokst laks)</p>
---	--	--	---	---	---

					Sjøørret: stor bestand
				Innlandsfisk: Langtvandrende bestand av harr, ørret og sik	Sjørøye: Rent elvelevende bestand

				Vassdrag som er (potensielt) høyproduktive for ørret, røye eller sik Andre storørretbestander	Stort potensial for smoltproduksjon Innlandsfisk: Spesielt verdifulle storørretbestander
				Vassdrag med stor andel storvokst ørret	
Landskaps-økologiske sammen- henger		Naturområder og naturstrukturer som binder sammen funksjons-områder for vanlig forekommende arter	Lokalt viktige vilt- og fugletrekk Delvis intakte naturområder og natur-strukturer som er trekk-, vandrings- og	Regionalt/nasjonalt viktige områder for vilt- og fugletrekk Intakte sammen- henger som har en viktig funksjon som forflytnings- og	Særlig store og nasjonalt/ internasjonalt viktige trekkruer.

			<p>forflytningskorridorer for a) et høyt antall arter eller b) for definerte grupper av arter (eks: amfibier, pollinatorer)</p> <p>Naturområder og natur-strukturer som bidrar til å binde sammen nøkkelområder for økologiske prosesser i økosystemene</p>	<p>spredningskorridor for arter mellom eller i tilknytning til større naturområder</p> <p>Områder som bidrar til sammen-binding av verne-områder eller dokumenterte funksjonsområder for arter med stor eller svært stor verdi</p> <p>Lengre elvestrekninger med langtvandrende fiskebestander.</p>	
Geotoper (landformer)	Landformer med diffus utforming/ sterkt redusert tilstand	<p>Nær truede landformer med tydelig til middels tydelig utforming og god til noe redusert tilstand</p> <p>Sårbare objekter med middels tydelig utforming og noe redusert tilstand</p>	<p>Nær truede landformer med meget tydelig utforming og meget god tilstand</p> <p>Sårbare landformer med tydelig utforming og god tilstand, truede landformer med middels tydelig utforming og noe</p>	Sårbare landformer med meget tydelig utforming og meget god tilstand, truede objekter med tydelig utforming og god tilstand	Truede og kritisk truede objekter og/eller forvaltnings-prioriterte, meget tydelig utforming/ store systemer, meget god tilstand

			reduisert tilstand		
Geologisk arv/-geosteder		<p>Geosted som enten har forringet kvalitet eller lav representativitet, men kan likevel være av betydning for lokal geologisk forståelse</p> <p>Lite tydelig og svakt forklarende geosted, men som likevel er relevant for kjennskap til lokal geologi</p>	<p>Geosted som enten har forringet kvalitet eller lav representativitet, men kan likevel være av betydning for lokal geologisk forståelse</p> <p>Lite tydelig og svakt forklarende geosted, men som likevel er relevant for kjennskap til lokal geologi</p>	<p>Godt bevart, vitenskapelig kjent geosted som gir/har gitt bidrag til å øke forståelsen av geologiske prosesser og sammenhenger, representativt for Norges geologiske oppbygging</p> <p>Tydelig og lesbart geosted som bidrar til å øke forståelsen av en geologisk prosess eller Norges geologiske oppbygging, og er relevant for læringsmål eller pensum</p>	<p>Meget godt bevart, vitenskapelig velkjent geosted som gir/har gitt betydelige bidrag til geologi som vitenskap eller global geologisk forståelse, og er representativ for betydningsfulle og fundamentale prosesser og sammenhenger</p> <p>Svært tydelig og lesbart geosted som bidrar til god forståelse av en global geologisk prosess eller</p>

					sammenheng, og er svært relevant for læringsmål eller pensum
--	--	--	--	--	--